

REFERAT |KRS| Formannskapet (2011-2015) d. 07-10-2015

Møtedato Onsdag d. 07. oktober 2015 kl. 09:00

Møtested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Godkjenning av formannskapetets protokoll 23.09.15.....	3
Forslag til høringsuttalelse NOU 2015:8 Fremtidens skole - Fornyelse av fag og kompetanser.....	5
Outlet-senter Sørlandsparken øst – søknad om dispensasjon fra Regional plan for senterstruktur og	13

Sak 107/15: Godkjenning av formannskapets protokoll 23.09.15

Vedlegg

Protokoll Formannskapet 23.09.2015

Dato 29. september 2015
Saksnr.: 201500008-88
Saksbehandler Anne Lise Holand Aabø

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
07.10.2015

Godkjenning av formannskapets protokoll 23.09.15

Forslag til vedtak

[Formannskapet godkjenner protokoll fra formannskapets møte 23.09.15.](#)

Tor Sommerseth
Rådmann

Anne Lise Holand Aabø
Formannskapssekretær

Vedlegg:
Protokoll fra formannskapets møte 23.09.15

Sak 108/15: Forslag til høringsuttalelse NOU 2015:8 Fremtidens skole - Fornyelse av fag og kompetanser

Vedlegg

Vedtak OPPVEK, 22092015, Sak 45/15, Forslag til høringsuttalelse NOU 2015:8 Fremtidens skole - Fornyelse av fag og kompetanser

Dato 6. september 2015
Saksnr.: 201507313-3
Saksbehandler Roy Wiken

Saksgang
Oppvekststyret
Formannskapet

Møtedato
22.09.2015
07.10.2015

Forslag til høringsuttalelse NOU 2015:8 Fremtidens skole - Fornyelse av fag og kompetanser

Sammendrag

Et offentlig utvalg ledet av professor Sten Ludvigsen leverte sin hovedutredning, NOU 2015:8 Fremtidens skole. Fornyelse av fag og kompetanser, til kunnskapsministeren 15. juni 2015.

I hovedutredningen NOU 15:8 *Fremtidens skole - Fornyelse av fag og kompetanser* slås det fast at fagene i skolen trenger fornyelse for å møte fremtidige kompetansebehov i arbeids- og samfunnslivet. For at skolegangen skal bidra til elevenes mestring av livet som privatpersoner, samfunnsborgere og yrkesutøvere, må skolen i samarbeid med hjemmet legge til rette for at elevene utvikler mange ulike kompetanser og en god forståelse av det de lærer.

Dette er en reform som tar inn i fagene at skolen skal jobbe med hele mennesket og som bidrar til at vi må utfordre måten det blir undervist på. Fremtidens skole harmonerer godt med de prinsippene som Kristiansand kommune jobber etter i FLiK prosjektet, kollektivt og kunnskapsbasert for bedre utnyttelse av elevenes læringspotensiale. De grepene som foreslås vil etter Kristiansand kommunes mening bidra til å skape et rom for mer helhetlige fagplaner, og dermed også gi ett godt grunnlag for dybdelæring. Kristiansand kommune tror dette også vil danne grunnlaget for en mer relevant skole, med mer fokus på å bruke ulike typer læringsarenaer. Fagstoff settes inn i sin naturlige sammenheng og gjennom det gir mening for elevene. Ett bredt kompetansebegrep ivaretar hele menneske, det legges vekt på å lære elevene å mestre livet. Utvalget ser opplæring i et livslangt perspektiv.

Forslag til vedtak

1. [Kristiansand kommune avgir høringsuttalelse i tråd med uttalelse i denne saken](#)

Tor Sommerseth
Rådmann

Arild Rekke
Oppvekstdirektør

Vedlegg:
Ingen trykte vedlegg

Bakgrunn for saken

Et offentlig utvalg ledet av professor Sten Ludvigsen leverte sin hovedutredning, *NOU 2015:8 Fremtidens skole - Fornyelse av fag og kompetanser*, til kunnskapsministeren 15. juni 2015.

I juni 2013 ble det nedsatt et utvalg som skulle vurdere grunnopplæringens fag opp mot krav til kompetanse i et fremtidig samfunns- og arbeidsliv.

I september 2014 ferdigstilte utvalget kunnskapsgrunnlaget i NOU 2014: 7 Elevenes læring i fremtidens skole. I denne delutredningen presenteres nasjonale og internasjonale aktørers anbefalinger knyttet til fremtidige krav til kompetanse. I denne utredningen gis også en beskrivelse av den historiske utviklingen i grunnopplæringens fag.

Utvalget legger følgende til grunn i delutredningen NOU 2014:7

- Et bredt kompetansebegrep handler om å kunne løse oppgaver og møte utfordringer i ulike sammenhenger, og inkluderer både kognitive, praktiske, sosiale og emosjonelle sider ved elevenes læring.
- Læringsforskning som viser at dybdelæring, i motsetning til overflatelæring, har betydning for elevenes utvikling i og på tvers av fag, og skaper vilkår for en god progresjon i elevenes læringsarbeid, elevenes kompetanse utvikles i et samspill mellom faglige, sosiale og emosjonelle sider ved læringen, sosial og emosjonell læring kan bidra positivt til elevenes læringsresultater i skolen, det er sammenheng mellom elevenes sosiale og emosjonelle kompetanser og hvordan de lykkes senere i livet, og at det er betydningsfullt at skolene jobber systematisk med å utvikle et godt læringsmiljø, der elevene lærer å ta medansvar for læringsmiljøet.
- Mange av skolefagene er brede i omfang, innholdsmessig sett. Realisering av dagens læreplaner forutsetter at bredde vektlegges i opplæringen, og det kan gjøre det utfordrende å ivareta dybdelæring og god progresjon i elevenes læring og utvikling.
- Både elevvurdering og vurdering på systemnivå må ta utgangspunkt i mål for elevenes læring. Det er viktig at de ulike komponentene i vurderingssystemene til sammen reflekterer bredden i skolens mål.
- Anbefalingene fra en rekke internasjonale prosjekter som vurderer hvilke kompetanser det vil være behov for i fremtidens samfunns og arbeidsliv. Prosjektene stiller spørsmål ved om innholdet i dagens skole i tilstrekkelig grad forbereder elevene på livet etter skolen.

NOU 15:8 Fremtidens skole - Fornyelse av fag og kompetanser

I hovedutredningen NOU 15:8 Fremtidens skole - Fornyelse av fag og kompetanser slås det fast at fagene i skolen trenger fornyelse for å møte fremtidige kompetansebehov i arbeids- og samfunnslivet. For at skolegangen skal bidra til elevenes mestring av livet som privatpersoner, samfunnsborgere og yrkesutøvere, må skolen i samarbeid med hjemmet legge til rette for at elevene utvikler mange ulike kompetanser og en god forståelse av det de lærer.

Målene for elevenes læring må reflektere skolens verdimeslige grunnlag uttrykt i formålsparagrafen, samfunnets behov og forskningsbasert kunnskap. Utvalgets anbefalinger begrunnes ut fra disse hensynene.

Utvalget har i sitt mandat å utrede hva elevene vil ha behov for å lære i skolen i et perspektiv på 20–30 år.

Hovedspørsmålene i utredningen er følgende:

- Hvilke kompetanser vil være viktige for elevene i skolen, i videre utdanning og yrkesliv og som ansvarlige samfunnsborgere?
- Hvilke endringer må gjøres i fagene for at elevene skal utvikle disse kompetansene?
- Hva vil kreves av de ulike aktørene i grunnopplæringen for at fornyede fag skal føre til god læring for elevene?

Anbefalingene i utredningen gjelder innholdet i den norske og den samiske skolen.

Sentrale begreper i hovedutredningen

Kompetanse

Kompetanse betyr å kunne mestre utfordringer og løse oppgaver i ulike sammenhenger og omfatter både kognitiv, praktisk, sosial og emosjonell læring og utvikling, inkludert holdninger, verdier og etiske vurderinger. Kunnskaper, ferdigheter, holdninger og etiske vurderinger er alle forutsetninger for og deler av det å utvikle kompetanse. For å vise kompetanse må elevene ofte anvende ulike kunnskaper, ferdigheter og holdninger i sammenheng.

Fire kompetanseområder

Utvalget anbefaler at disse fire kompetanseområdene vektlegges i fremtidens skole:

- fagspesifikk kompetanse
- å kunne lære
- å kunne kommunisere, samhandle og delta
- å kunne utforske og skape

Fagspesifikk og fagovergripende kompetanse

I utredningen skilles det mellom fagspesifikke og fagovergripende kompetanser. Fagspesifikke kompetanser er knyttet til vitenskapsfag og andre fag-/kunnskapsområder som skolefagene bygger på. Fagovergripende kompetanser er relevante for mange ulike fag og kunnskapsområder. Fagspesifikke og fagovergripende kompetanser må integreres i fag og utgjør til sammen kompetansen i et skolefag.

Dybdelæring

Dybdelæring dreier seg om elevenes gradvise utvikling av forståelse av begreper, begrepssystemer, metoder og sammenhenger innenfor et fagområde. Det handler også om å forstå temaer og problemstillinger som går på tvers av fag- eller kunnskapsområder. Dybdelæring innebærer at elevene bruker sin evne til å analysere, løse problemer og reflektere over egen læring til å konstruere en varig forståelse.

Progresjon

Elevers forståelse utvikler seg over tid i et læringsforløp innenfor et bestemt fagområde. Progresjon skaper utviklingsprosesser som muliggjør dybdelæring.

Kunnskapsdepartementet har sendt utredningen på høring. Høringsfristen er 15.10.2015. Kristiansand kommunes forslag til høringsuttalelse presenteres i denne saken.

Høringsgrunnlag

I tråd med mandatet har utvalget vurdert hvilke kompetanser elevene vil trenge i fremtiden. Utvalget anbefaler at det som en videreutvikling av Kunnskapsløftet settes i gang en prosess med å fornye innholdet i fagene. Utvalget anbefaler at et bredt kompetansebegrep og fire kompetanseområder legges til grunn for innholdet fagene. Utvalgets anbefalinger er strukturert i fire følgende områder:

Kompetanser i fremtidens skole

Følgende fire kompetanseområder bør prioriteres i fremtidens skole:

- fagspesifikk kompetanse (beskrevet under fagfornyelse)
- å kunne lære (metakognisjon og selvregulert læring)
- å kunne kommunisere, samhandle og delta (lese-, skrive- og muntlig kompetanse, samhandling, deltakelse og demokratisk kompetanse)
- å kunne utforske og skape (kreativitet, innovasjon, kritisk tenking og problemløsning)

Kristiansand kommune mener at forslaget om å legge til grunn for ett bredt kompetansebegrep og at fire kompetanseområder legges til grunn for innholdet i fagene vil bedre grunnlaget for tverrfaglig samarbeid og der igjennom kunne føre til mer relevant opplæring.

Den generelle delen av læreplanen vil bli mer synlig i fagene. Dette er en innholdsreform som er velkommen.

Dette er en reform som tar inn i fagene at vi skal jobbe med hele mennesket og som bidrar til at vi må utfordre måten det blir undervist på.

Lærebøkene har låst oss, det elevene jobber med skal de jobbe så grundig med at det blir en del av dem sjøl – dybdelæring.

Dette bidrar til at barn kan mestre sitt liv og det er helt i tråd med målsettingen i FLiK – prosjektet.

Dagens grunnleggende ferdigheter reformuleres

- Regning er del av matematisk kompetanse og inkluderes i de fagene der det er relevant
- Digital kompetanse integreres i de andre fagovergripende kompetansene i tillegg til at den i sterkere grad enn i dag knyttes til fagspesifikt innhold i fagene.
- Lesing og skriving defineres som kompetanser sammen med muntlig kompetanse og integreres i alle fag

Definisjonen av grunnleggende ferdigheter i Kunnskapsløftet er bred og er knyttet til literacy, det vil si å kunne kommunisere og delta i ulike samfunnsmessige og kulturelle sammenhenger. Dette ligger nær en kompetanseforståelse og underbygger at man i fremtiden bør bruke kompetansebegrepet i stedet for ferdighetsbegrepet. Selv om begrepet grunnleggende uttrykker at ferdighetene er forutsetninger for annen læring, får ikke begrepet fram at ferdighetene utvikler seg kontinuerlig gjennom opplæringsløpet.

I tillegg ønsker utvalget å fremheve flere kompetanser som viktige på tvers av fag i fremtidens skole. Det vil derfor kunne bidra til klarhet å videreføre begrepet grunnleggende ferdigheter om noen av disse, mens andre omtales som kompetanser.

Kristiansand kommune er litt blandet i forhold til forslaget om å reformulere dagens grunnleggende ferdigheter. Det at utvalget har et tenkesett som legger til grunn at man alltid er lærende og kan utvikle kompetanser gjennom hele livet er noe vi deler. Sånn sett er kompetansebegrepet bedre en grunnleggende ferdighet for å understreke at ferdigheter utvikler seg i hele læringsforløpet.

Det er likevel en bekymring for å reversere et arbeid med grunnleggende ferdigheter som de siste årene begynner å føre frem med tanke på systematikk og utvikling.

Det er rigget mange ordninger for blant annet å følge opp arbeidet med grunnleggende ferdigheter i kommunen. Disse strukturene bør vurderes videreført ved en eventuell begrepsendring.

Fagfornyelse og læreplanmodell

Fagene i skolen trenger fornyelse for å møte fremtidige kompetansebehov i arbeids- og samfunnslivet. For at skolegangen skal bidra til elevenes mestring av livet som privatpersoner, samfunnsborgere og yrkesutøvere, må skolen i samarbeid med hjemmet legge til rette for at elevene utvikler mange ulike kompetanser og en god forståelse av det de lærer. Målene for elevenes læring må reflektere skolens verdimeessige grunnlag uttrykt i formålsparagrafen, samfunnets behov og forskningsbasert kunnskap. Utvalgets anbefalinger begrunnes ut fra disse hensynene.

Prinsipper for fagfornyelse

En konsekvens av kunnskapsgrunnlaget i delutredningen er at fornyelse av skolefagene er nødvendig, og at fornyelsen må legge særlig vekt på fagspesifikke og fagovergripende kompetanser, dybdelæring og progresjon i elevenes læringsforløp. Men fremtidsbehov og funn fra læringsforskning kan ikke stå alene som begrunnelser for valg av innhold i skolefagene. Spesielt vil det være viktig å kombinere læringspsykologisk og fagdidaktisk

forskning. For at fagfornyelsen skal foregå på en systematisk og kunnskapsbasert måte, anbefales det at den baseres på

- elevenes forutsetninger for læring,
- pedagogisk, didaktisk og fagdidaktisk forskning,
- hva som er relevante fagområder og kompetanser for fremtiden,
- horisontal og vertikal sammenheng i læreplanverket og
- bredden i skolens formålsparagraf.

Forutsetninger for læring

Innholdet i skolen må være tilpasset elevenes kognitive, psykologiske, sosiale, kulturelle og faglige forutsetninger. Det generelle poenget med dette prinsippet er at utvikling av skolefagene forutsetter at de ulike fagfeltene og aktørene er oppdatert om forskningsbasert kunnskap om elevenes læring og utvikling. Utvalget legger særlig vekt på forutsetninger for dybdelæring og progresjon i elevenes læringsforløp. Fra forskningen vet vi at elevenes utvikling av forståelse tar tid. Valg av innhold og planlegging for progresjon må ta hensyn til dette.

Pedagogisk, didaktisk og fagdidaktisk forskning

Læreplaner for fag er didaktiske tekster, og læreplanutvikling må bygge på forskningsbasert kunnskap fra pedagogikken og didaktikken. Som fagfelt tar didaktikken for seg undervisningens hva (innhold – hva elevene skal lære), hvordan (undervisningsformer – hvordan læringsarbeidet skal foregå) og hvorfor (mål og begrunnelser – hvorfor de skal lære det). I tillegg kan spørsmål som når og hvor føyes til for å fremheve kontekstperspektiver som er sentrale for læring. Ordninger og former for elevvurdering i fag er også en del av didaktikken. Fagdidaktikken, for eksempel matematikdidaktikk og samfunnsfagdidaktikk, arbeider med didaktiske spørsmål innenfor skolefagene, og forholder seg også til vitenskapstradisjonen(e) som ligger til grunn for det aktuelle skolefaget. Når læreplaner utvikles, kan fagdidaktiske argumenter knyttes til spørsmål om hva som er de mest sentrale begrepene, prinsippene og sammenhengene i det elevene skal lære. Er det deler av et skolefag som er grunnleggende enn andre? Hva er hensiktsmessig progresjon i faget sett i lys av hvordan elevene lærer? Er det deler av faget som er særlig nyttige å se i sammenheng med andre skolefag?

Relevante fag og kompetanser for fremtiden

Utviklingstrekk i samfunns- og arbeidsliv må tas med i vurderingene når kompetansen i skolefagene skal velges ut. I utredningen er dette hensynet ivarettatt ved prioritering og valg av fagovergrepene og fagspesifikke kompetanser. Digitaliseringen av samfunnet er et nærliggende eksempel på et utviklingstrekk som krever at innholdet i skolefagene fornyes. Eksempelvis må språkfagene ta opp i seg nye digitale tekstformer, sjangre og formål med skriving. Digitale beregningsverktøy medfører betydelige endringer i innholdet i skolefaget matematikk og andre realfag.

Horisontal og vertikal sammenheng i læreplanverket

Dette prinsippet handler om å styrke sammenhengen mellom de ulike delene av læreplanverket, slik at det fremstår helhetlig og konsistent, både innad i fag og på tvers av fag. Vertikal sammenheng kan blant annet bety at planen for progresjon i elevenes læring er tydelig mellom de ulike trinnene i læreplaner for fag. Horisontal sammenheng betyr sammenhenger på tvers av læreplanene, for eksempel ved at flerfaglige temaer og problemstillinger har mål i flere fag, noe som kan bygge bro mellom ulike fag slik at de kan forsterke hverandre på viktige områder.

Skolens formålsparagraf

Å velge ut relevant innhold i skolefagene må gjøres i lys av bredden i skolens formålsparagraf. Verdigrunnet skolen bygger på er uttrykt i formålsparagrafen.

Forslag til fagfornyelse

- Fag som organiserende prinsipp videreføres i skolen.

Kristiansand støtter at fag som organiserende prinsipp videreføres.

- For å få et bedre grunnlag for sammenheng i læreplanverket, starter fagfornyelsen i fagområdene:
  - a. matematikk, naturfag og teknologi
  - b. språk
  - c. samfunnsfag og etikkfag
  - d. praktiske og estetiske fag

Kristiansand kommune mener at dette er fornuftig for å sikre god sammenheng i de nye læreplanene.

- Fagenes sentrale metoder, tenkemåter, begreper og sammenhenger prioriteres for å legge bedre til rette for dybdelæring i fagene.

Kristiansand kommune mener at en analyse av hva som er essensen i fagene må til for å fokusere på dybdelæring.

- Innenfor fagområdene foreslås fleksibilitet i fag- og timefordelingen.

Kristiansand kommune mener fleksibilitet i fag og timefordelingen vil kunne gi muligheter for mer entreprenøriell læring og gjennom det skape mer relevant opplæring som treffer flere elever.

- Andre fremmedspråk introduseres på barnetrinnet. Prioriteres for å legge bedre til rette for dybdelæring i fagene.
- Fagfornyelsen inkluderer at flerfaglige temaer som det flerkulturelle samfunnet, folkehelse og livsmestring, samt utfordringer knyttet til bærekraftig utvikling, tas opp i læreplaner for flere fag på en systematisk måte.

Kristiansand kommune støtter dette forslaget da en slik tenkning bidrar til å synliggjøre generell del av læreplanen og bygger opp under oppdraget med å utdanne hele mennesket.

- Det utvikles et rammeverk for fagovergrepene kompetanser som verktøy i læreplanutviklingen for å sikre en felles forståelse og en systematisk integrering.
- Det legges vekt på god sammenheng mellom læreplanene og veiledningsressurser til læreplanene, og at disse utvikles parallelt.

Kristiansand kommune ser det som veldig viktig at veiledninger og planer utvikles parallelt, dette vil bidra til en bedre implementering av planene.

Undervisning og vurdering

- Det utvikles en plan for kompetanseutvikling som legger vekt på de fire kompetanseområdene og fornyede læreplaner.
- Det iverksettes et utviklingsarbeid for lærernes standpunktvurdering i tråd med innholdet i fornyelsen av fagene.
- Det nedsettes et ekspertutvalg for å se på eksamensordningen.

Kristiansand kommune støtter de to første punktene, og vil understreke viktigheten av å ha en eksamensordning som harmonerer med de prinsippene som gjelder i læreplanen.

Implementering

- Det utvikles en overordnet strategi for innføring av fornyet innhold i skolen som beskriver aktørene på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå, og hva som forventes av dem, samt en fremdriftsplan som viser de ulike fasene og virkemidlene i implementeringsarbeidet.
- Det gjøres en gjennomgang av kvalitetsvurderingssystemet for å vurdere hvilke områder det er behov for å videreutvikle, herunder verktøy for å vurdere elevenes læring og støtte til skolebaserte vurderingsprosesser.

Lærerprofesjonens kompetanse og praksis er avgjørende for at elevene skal kunne utvikle kompetansene for fremtiden. Utvalget mener at lærerne vil ha behov for å styrke sin didaktiske og fagdidaktiske kompetanse og videreutvikle metoder for undervisning. Kollegialt samarbeid om elevenes læring er en forutsetning for å sikre at planlegging og gjennomføring av undervisningen bygger på forskning og erfaringer og er tilpasset elevenes læringsbehov. Elevene må ha en aktiv rolle i undervisningen og få øve seg på å mestre utfordringer i et trygt og samarbeidsorientert læringsmiljø. Utvalget mener at undervisningsvurdering er en viktig del av en undervisningspraksis som skal fremme elevenes læring. Det anbefales at standpunktvurdering og eksamen videreutvikles for å kunne gi pålitelig og relevant informasjon om elevenes kompetanse i fremtidens skole.

Undervisning som fremmer læring

Delutredningen beskriver et kunnskapsgrunnlag om hvilke betingelser ved læringsmiljøet og undervisningen som bidrar til læring. Læringsmiljøer som fremmer læring, preges av at:

- elevene engasjeres aktivt i egen læring og forstår egne læringsprosesser,
- elevene deltar i kommunikasjon og samarbeid,
- elevene får utvikle dybdeforståelse og får hjelp til å forstå sammenhenger,
- elevene får utfordringer som gjør at de strekker seg,
- undervisningen er tilpasset elevenes ulike forkunnskaper og erfaringer,
- elevene møter tydelige forventninger til hva de skal lære, og får tilbakemeldinger og råd om videre læring,
- elevenes relasjoner, motivasjon og følelser tas hensyn til i undervisningen, og
- lærerne tar i bruk varierte metoder, arbeidsmåter og organisering som er tilpasset det elevene skal lære og den enkelte elev og elevgruppe.

Det er forskningsmessig støtte for at disse sidene ved læringsmiljøet bidrar til læring i ulike fag og på ulike kompetanseområder. Undervisningspraksis og læringsmiljøer som bygger på disse prinsippene, danner grunnlag for å utvikle kompetanser som barn og unge har behov for i møte med fremtidens samfunns- og arbeidsliv og i eget privatliv.²

Punktene undervisning og vurdering, implementering og undervisning som fremmer læring er i tråd med prinsippene det arbeides med i FLiK prosjektet. Kristiansand kommune skal jobbe kollektivt og kunnskapsbasert med å bygge kapasitet i organisasjon.

Rådmannens vurdering

NOU 2015:8 er en innholdsreform som er velkommen.

Dette er en reform som tar inn i fagene at skolen skal jobbe med hele mennesket og som bidrar til at vi må utfordre måten det blir undervist på. Fremtidens skole harmonerer godt med de prinsippene som Kristiansand kommune jobber etter i FLiK prosjektet, kollektivt og kunnskapsbasert for bedre utnyttelse av elevenes læringspotensiale. De grepene som foreslås vil etter Kristiansand kommunes mening bidra til å skape et rom for mer helhetlige fagplaner, og dermed også gi ett godt grunnlag for dybdelæring. Kristiansand kommune tror dette også vil danne grunnlaget for en mer relevant skole, med mer fokus på å bruke ulike typer læringsarenaer. Fagstoff settes inn i sin naturlige sammenheng og gjennom det gir mening for elevene. Ett bredt kompetansebegrep ivaretar hele menneske, det legges vekt på å lære elevene å mestre livet. Utvalget ser opplæring i et livslangt perspektiv.

Sak 109/15: Outlet-senter Sørlandsparken øst – søknad om dispensasjon fra Regional plan for senterstruktur og handel i Aust-Agder. Til uttalelse.

Dato 23. september 2015
Saksnr.: 201510581-4
Saksbehandler Marit Eik

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
07.10.2015

Outlet-senter Sørlandsparken øst – søknad om dispensasjon fra Regional plan for senterstruktur og handel i Aust-Agder. Til uttalelse.

Sammendrag

Lillesand kommune har søkt Aust-Agder fylkeskommunen om dispensasjon fra Regional plan for senterstruktur og handel for etablering av et såkalt outletsenter på Ikeatomten i Sørlandsparken øst. Kristiansand kommune har mottatt søknaden til uttalelse, før fylkesutvalgets behandling av dispensasjonssøknaden.

Outletsenteret omfatter ca 10.000m² fordelt på 45-50 merkevarebutikker. Tiltaket krever derfor dispensasjon fra minste tillatte enhetsstørrelse i Sørlandsparken øst som er 3000 m².

Lillesand kommune har behandlet søknaden i planutvalget 9.juni og i bystyret 17.juni 2015. Her ble det vedtatt å gi dispensasjon fra reguleringsplanen og rammetillatelse i tråd med administrasjonens anbefaling. Kommunens begrunnelse framgår av saksfremlegget.

Formannskapet i Kristiansand anbefalte ved behandling av Regional plan for senterstruktur og handel i Aust-Agder en minste tillatt enhetsstørrelse på 5000m². Søknaden gjelder dispensasjon fra vedtatt minstestørrelse som er 3000m².

Rådmannen mener denne typen handelsområde er i strid med regional plan for Kristiansandsregionen, formålet i regional plan for senterstruktur i Aust-Agder og statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging. Forutsetningen for handel i Sørlandsparken øst er at dette skal forbeholdes store handelsvirksomheter som vi ikke har tomt til andre steder. Regional planbestemmelse om minimumsstørrelse på butikkene i Sørlandsparken øst er satt for å ivareta dette. En større ansamling av mindre butikker, enten i form av kjøpesenter, handlegate eller outlet betyr at de store tomtene tas i bruk til handel som kan ligge innenfor knutepunktets øvrige senterstruktur. Rådmannen anbefaler at dispensasjonssøknaden om fravik fra kravet om minstestørrelse på 3000m² ikke innvilges.

Forslag til vedtak

[Formannskapet frarår at søknad om dispensasjon fra gjeldende regionale planbestemmelse om minste enhetsstørrelse på 3000m² i Sørlandsparken øst innvilges.](#)

Tor Sommerseth
Rådmann

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Bakgrunn for saken

Lillesand kommune har søkt Aust-Agder fylkeskommune om dispensasjon fra Regional plan for senterstruktur og handel for etablering av et såkalt outletsenter på Ikeatomten i Sørlandsparken øst. Tiltaket krever dispensasjon fra fastsatt minste tillatte enhetsstørrelse i Sørlandsparken øst som er 3000 m². Søknaden er oversendt fylkesmannen i Aust-Agder, Vest-Agder fylkeskommunen og kommunene Kristiansand, Birkenes, Grimstad og Arendal til uttalelse før fylkesutvalget i Aust-Agder skal behandle saken.

Tiltaket

Av vedlegg til dispensasjonssøknaden framgår det at Outletsenterer omfatter ca 10.000m² med handel, inndelt i 40-50 enheter. Bebyggelsen ønskes fordelt på en rekke mindre bygninger for å illustrere en mindre by med gater og smug heller enn tradisjonell kjøpesenterstruktur. Hver enkelt enhet er mindre enn 3000m².

Outlet-senter er en samling av merkevarebutikker som selger utgående varer og overskuddsvarer til reduserte priser. Det er merkevarebutikkene sine respektive butikker og en eiendomsseier som driver senteret. Senteret drives med felles administrasjon, felles

markedsføring og framstår som en enhet. Outlet-sentrene plasseres på utsiden av byer, samlokalisert med andre turistattraksjoner eller annen storhandel. Outlet-senteret i Sørlandsparken vil i stor grad basere seg på de samme besøkende som Dyreparken og IKEA og er i stor grad basert på sesonghandel, typisk sommer- og julehandel. Sentrene er basert på regional kundegrnlag og skal ikke ligge i direkte nærhet av andre utsalgskanaler for å unngå at de konkurrerer med ordinære varer i butikkene. Senteret vil bli liggende tett opp til IKEA og utnytte etablert infrastruktur og tilrettelegging for kollektivtrafikk.

Ansvarlig søker for prosjektet er Rambøll Norge AS.

Tiltakshaver er Ikano Eiendom Sørlandet. Dette er et utviklings- og forvaltningsselskap deleid av IKEA (49%) og Ikano (51%). Ikano eier 72000m² tomt ved siden av IKEA i Sørlandsparken og har siden 2009 hatt ambisjoner om å etablere supplerende virksomhet.

Regional plan for senterstruktur og handel Aust-Agder

Planen ble vedtatt i fylkestinget i Aust-Agder 23.10.2012. Planen inneholder regional planbestemmelse i henhold til plan- og bygningslovens § 8-5.

Formålet med regional plan for senterstruktur og handel er å legge til rette for en sterkere regional samordning av politikken for etablering og utvidelse av områder for handel. Hensikten er å styrke eksisterende by- og tettstedssentre, bidra til effektiv arealbruk og miljøvennlige transportvalg. En ønsker å unngå en utvikling som fører til unødvendig byspredning, økt bilavhengighet og dårligere tilgjengelighet for de som ikke disponerer bil. Det langsiktige målet er å oppnå en mer bærekraftig og robust by- og tettstedsutvikling og begrense klimagassutslippene.

Planbestemmelsen definerer Sørlandsparken øst som regionalt handelsområde med slik bestemmelse:

Innenfor definert område, jfr kart datert 10.10.2012, tillates det etablert handelsvirksomhet. Tillatt nytt bruksareal er 30.000 m². Minste tillatte enhetsstørrelse er 3000 m². I sonen det kan tillates handel skal det legges til rette for kollektivtilbud og gode forhold for gang- og sykkeltrafikk. Det må etableres et tilsvarende kollektivtilbud til Sørlandsparken Øst som det i dag er til Sørlandsparken Vest. Dette må være gjennomført før det tillates nyetableringer av handel i området.

Planen inneholder også slik retningslinje for Sørlandsparken øst:

Utviklingene i Sørlandsparken og Sørlandsparken Øst er utfordrende for byene i landsdelen. All utbygging må bidra til å etablere en kollektivtrase med høy frekvens på busstilbud. Nye etablering i området skal bidra til å styrke kollektivaksen samt utvikle gang- og sykkelmulighetene i området. En slik utvikling bør skje gjennom kommuneplan og områdeplan.

Handelsvirksomheter som naturlig kan legges til sentrumsområdene skal prioriteres i sentrum.

Utbygging i områdene nærmest E18 skal vurderes særskilt restriktivt for å unngå uthuling av forbudet mot handelsetableringer langs E18. Reklame skal ikke rette seg mot E18 trafikken.

Kristiansand kommunes behandling av Regional plan for senterstruktur og handel i Aust-Agder

Formannskapet i Kristiansand behandlet Regional plan for senterstruktur og handel i Aust-Agder i møte 12.09.2012 og gav slik uttalelse:

Kristiansand kommune ønsker at det opprettholdes langsiktige arealreserver for større etableringer og anbefaler at Sørlandsparken øst defineres som næringspark med øvre grense for handel på 70.000 m² BRA, minste enhetsstørrelse på 5.000 m². (11/2)

Lillesand kommunes behandling av søknad om outlet-senter

Før behandling i Lillesand kommune ble det avholdt møter med fylkesmannen og fylkeskommunen i Aust-Agder, der en ble enig om at kommunen skulle behandle saken først og at fylkeskommunen skal til stilling til saken etter at kommunen selv har tatt standpunkt til hvorvidt tiltaket er ønsket.

Lillesand kommune har behandlet søknaden i planutvalget 9.juni og i bystyret 17.juni 2015. I tråd med administrasjonens anbefaling ble det vedtatt å gi dispensasjon fra reguleringsplanen; krav om at minste forretningsenhet skal være 3000m², byggegrense mot sør og krav om flat tak. Det ble også gitt rammetillatelse.

Vilkår for dispensasjonen:

Tiltaket «Outlet Store» skal kun benyttes til det formål og den type handelsvirksomhet som er angitt i søknaden. Annen bruk vil være avhengig av søknadspliktig bruksendring.»

Lillesand kommunes hovedbegrunnelse er at en har vurdert saken slik at den typen handel som omtales i søknaden i lite grad konkurrerer med ordinær handel, og dermed vil føre til liten handelslekkasje fra sentrum til det nye outlet-senteret.

Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging

Planretningslinjen ble fastsatt ved kongelig resolusjon 26.09.2014. Av retningslinjen framgår det blant annet:

- «Utbyggingsmønster og transportsystem bør fremme utvikling av kompakte byer og tettsteder, redusere transportbehovet og legge til rette for klima- og miljøvennlige transportformer».
- «Det skal legges til rette for at handelsvirksomhet og andre publikumsrettede private og offentlige tjenestetilbud kan lokaliseres ut fra en regional helhetsvurdering tilpasset eksisterende og planlagt senterstruktur og kollektivknutepunkter».

Vurdering:

Formannskapet i Kristiansand anbefalte ved behandling av Regional plan for senterstruktur og handel i Aust-Agder at det opprettholdes langsiktige arealreserver for større etableringer og anbefaler at Sørlandsparken øst defineres som næringspark med minste enhetsstørrelse på 5000 m². Minste tillatte enhetsstørrelse i den vedtatte planen er 3000m².

Rådmannen mener at hovedtanken i den regionale planen for Kristiansandsregionen er at Sørlandsparken, både vest og øst, skal fungere som et regionalt landsdelssenter for handel. Dette er bakgrunnen for at Sørlandsparken øst og vest må ses i sammenheng, og ikke som to adskilte handelsområder. Regionalplan for Kristiansandsregionen sier tydelig at Sørlandsparken øst skal forbeholdes virksomheter som ikke finner sin naturlige plass i etablerte sentre og handelsområder.

I søknaden vises det til at det eneste virkelige outletsenteret i Norge i dag er Norwegian Outlet i Vestby i Akershus, 35 km fra Oslo. Senteret markedsfører seg på sine hjemmesider med «en helt ny handelsopplevelse» og «kom deg ut av byen». Selv om vareutvalget er utgående varer og overskuddsvarer er et outletsenter handel som innebærer både konkurranse med Kvadraturen, Sørlandsparken og øvrige sentre i knutepunktet. Også butikker i disse sentrene baserer deler av sitt salg på slike varer.

Denne typen handelsområde er i strid med formålet i regional plan for senterstruktur og statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging. Forutsetningen for handel i Sørlandsparken øst er at dette skal forbeholdes store handelsvirksomheter som vi ikke har tomt til andre steder, så som IKEA, Bauhaus etc. Bestemmelsen om minimumsstørrelse på butikkene er satt for å ivareta dette. En større ansamling av mindre butikker, enten i form av kjøpesenter, handlegate, eller outlet betyr at de store tomtene istedenfor tas i bruk til handel som kan ligge innenfor knutepunktets øvrige senterstruktur. Dispensasjonen er i strid med hensynet bak bestemmelsen og bør ikke gis.